

Projekt z dnia 8 kwietnia 2015 r.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia ..... 2015 r.

**w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci
i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych
niedostosowaniem społecznym**

Na podstawie art. 71b ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa warunki organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży:

- 1) niepełnosprawnych: niesłyszących, słabosłyszących, niewidomych, słabowidzących, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, i z niepełnosprawnościami sprzężonymi, zwanych dalej „uczniami niepełnosprawnymi”,
  - 2) niedostosowanych społecznie,
  - 3) zagrożonych niedostosowaniem społecznym
- wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy.

§ 2. 1. Kształcenie, wychowanie i opiekę dla uczniów niepełnosprawnych organizuje się w:

- 1) innych formach wychowania przedszkolnego;
- 2) przedszkolach ogólnodostępnych;

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. poz. 1255).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206, z 2012 r. poz. 941 i 979, z 2013 r. poz. 87, 827, 1191, 1265, 1317 i 1650, z 2014 r. poz. 7, 290, 538, 598, 642, 811, 1146, 1198 i 1877 oraz z 2015 r. poz. 357.

- 3) przedszkolach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi;
- 4) przedszkolach integracyjnych;
- 5) przedszkolach ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi;
- 6) przedszkolach specjalnych;
- 7) szkołach ogólnodostępnych;
- 8) szkołach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi;
- 9) szkołach integracyjnych;
- 10) szkołach ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi;
- 11) szkołach specjalnych, w tym szkołach specjalnych przysposabiających do pracy;
- 12) młodzieżowych ośrodkach wychowawczych;
- 13) młodzieżowych ośrodkach socjoterapii;
- 14) specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych;
- 15) specjalnych ośrodkach wychowawczych;
- 16) ośrodkach umożliwiających dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację odpowiednio obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

2. Kształcenie, wychowanie i opiekę dla uczniów niepełnosprawnych w innych formach wychowania przedszkolnego, przedszkolach i szkołach, o których mowa w ust. 1 pkt 1-4 i 7-9, organizuje się na każdym etapie edukacyjnym, w integracji z uczniami pełnosprawnymi, w innej formie wychowania przedszkolnego, przedszkolu lub szkole, najbliższej miejsca zamieszkania ucznia niepełnosprawnego.

3. Przedszkoli specjalnych i oddziałów specjalnych w przedszkolach ogólnodostępnych nie organizuje się dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.

4. Szkoły specjalne przysposabiające do pracy organizuje się wyłącznie dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

5. W ośrodkach, o których mowa w ust. 1 pkt 16, organizuje się:

- 1) kształcenie specjalne dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną z niepełnosprawnościami sprzężonymi;
- 2) zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 7

ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375).

§ 3. 1. Kształcenie, wychowanie i opiekę dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie organizuje się w szkołach i ośrodkach, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 7–12, na każdym etapie edukacyjnym.

2. Kształcenie, wychowanie i opiekę dla dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem społecznym organizuje się w szkołach i ośrodkach, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 7–11, 13 i 15, na każdym etapie edukacyjnym.

3. W szkołach ogólnodostępnych nie organizuje się oddziałów specjalnych dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

§ 4. Kształcenie uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym w szkołach, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 7–11, może być prowadzone do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy:

- 1) 18. rok życia – w przypadku szkoły podstawowej;
- 2) 21. rok życia – w przypadku gimnazjum;
- 3) 24. rok życia – w przypadku szkoły ponadgimnazjalnej.

§ 5. 1. Inne formy wychowania przedszkolnego, przedszkola, szkoły i ośrodki, o których mowa w § 2 ust. 1, zapewniają:

- 1) realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego;
- 2) odpowiednie, ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, warunki do nauki, sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne;
- 3) zajęcia specjalistyczne, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 11 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zwanej dalej „ustawą”;
- 4) inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, w szczególności zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne;
- 5) integrację uczniów ze środowiskiem rówieśniczym;
- 6) przygotowanie uczniów do samodzielności w życiu dorosłym.

2. Liczbę dzieci w oddziale przedszkola integracyjnego, w oddziale integracyjnym w przedszkolu ogólnodostępnym, w oddziale przedszkola specjalnego, w oddziale specjalnym w przedszkolu ogólnodostępnym oraz liczbę uczniów w oddziale szkoły integracyjnej, w oddziale integracyjnym w szkole ogólnodostępnnej, w oddziale szkoły specjalnej oraz w oddziale specjalnym w szkole ogólnodostępnnej, określają przepisy wydane na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy.

3. Za zgodą organu prowadzącego, liczba dzieci lub uczniów w oddziałach, o których mowa w ust. 2, może być niższa od liczby określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy.

4. Liczbę dzieci w grupie w innej formie wychowania przedszkolnego określają przepisy wydane na podstawie art. 14a ust. 7 ustawy.

§ 6. 1. Uczniowi objętemu kształceniem specjalnym opracowuje się indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny dostosowany do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, zwany dalej „programem”. Program uwzględnia zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.

2. Program określa:

- 1) zakres i sposób dostosowania odpowiednio programu wychowania przedszkolnego oraz wymagań edukacyjnych, o których mowa w art. 44b ust. 8 pkt 1 ustawy, do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, w szczególności przez zastosowanie odpowiednich metod i form;
- 2) zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem, w tym w przypadku:
  - a) ucznia niepełnosprawnego – działania o charakterze rewalidacyjnym,
  - b) ucznia niedostosowanego społecznie – działania o charakterze resocjalizacyjnym,
  - c) ucznia zagrożonego niedostosowaniem społecznym – działania o charakterze socjoterapeutycznym;
- 3) formy i okres udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 11 ustawy;
- 4) działania wspierające rodziców ucznia oraz, w zależności od potrzeb, zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami

pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży, a w przypadku innych form wychowania przedszkolnego, przedszkoli i szkół, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1–4 i 7–9 – również ze specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi i młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii;

- 5) zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 4, a w przypadku ucznia gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej – także działania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego i sposób realizacji tych działań;
- 6) zakres współpracy nauczycieli i specjalistów z rodzicami ucznia w realizacji zadań, o których mowa w § 5 ust. 1.

3. Program opracowuje zespół, który tworzą odpowiednio nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści prowadzący zajęcia z uczniem, zwany dalej „zespołem”.

4. Zespół opracowuje program po dokonaniu wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, we współpracy, w zależności od potrzeb, z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnią specjalistyczną.

5. Program opracowuje się na okres, na jaki zostało wydane orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, nie dłuższy jednak niż etap edukacyjny. Program opracowuje się w terminie:

- 1) 30 dni od dnia złożenia w innej formie wychowania przedszkolnego, przedszkolu, szkole lub ośrodku, o których mowa w § 2 ust. 1, orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub
- 2) 30 dni przed upływem okresu, na jaki został opracowany poprzedni program.

6. Pracę zespołu koordynuje odpowiednio wychowawca oddziału lub wychowawca grupy wychowawczej, do której uczęszcza uczeń, lub inna osoba wyznaczona przez dyrektora przedszkola, szkoły lub ośrodka, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 2–16, a w przypadku innej formy wychowania przedszkolnego – nauczyciel prowadzący zajęcia lub inna osoba wyznaczona przez dyrektora przedszkola, szkoły lub osobę kierującą inną formą wychowania przedszkolnego.

7. Spotkania zespołu odbywają się w miarę potrzeb.

8. W spotkaniach zespołu mogą także uczestniczyć:

- 1) na wniosek dyrektora przedszkola, szkoły lub ośrodka, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 2-16, a w przypadku innej formy wychowania przedszkolnego – także na wniosek osoby kierującej inną formą wychowania przedszkolnego – przedstawiciel poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej;
- 2) na wniosek lub za zgodą rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia – inne osoby, w szczególności lekarz, psycholog, pedagog, logopeda lub inny specjalista.

9. Zespół, nie rzadziej niż raz w roku szkolnym, dokonuje okresowej wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia, uwzględniając ocenę efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniowi, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 11 ustawy, oraz, w miarę potrzeb, dokonuje modyfikacji programu. Oceny poziomu funkcjonowania ucznia i modyfikacji programu dokonuje się, w zależności od potrzeb, we współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnią specjalistyczną.

10. Rodzice ucznia albo pełnoletni uczeń mogą uczestniczyć w opracowaniu i modyfikacji programu oraz dokonywaniu oceny, o której mowa w ust. 9.

11. Rodzice ucznia albo pełnoletni uczeń otrzymują, na ich wniosek, kopię programu.

§ 7. W ramach zajęć rewalidacyjnych, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 4, należy uwzględnić rodzaje zajęć rewalidacyjnych wynikające z programu, w szczególności:

- 1) dla uczniów niewidomych – naukę orientacji przestrzennej i poruszania się oraz naukę systemu Braille'a lub innych alternatywnych metod komunikacji;
- 2) dla uczniów niesłyszących, z afazją lub z autyzmem – naukę języka migowego lub innych alternatywnych metod komunikacji.

§ 8. 1. W przedszkolach i szkołach, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 3, 4, 8 i 9 zatrudnia się dodatkowo nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia integracyjnego.

2. W innych formach wychowania przedszkolnego, przedszkolach i szkołach, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1, 2 i 7, za zgodą organu prowadzącego, można zatrudniać dodatkowo nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej w celu współorganizowania kształcenia odpowiednio uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

3. Nauczyciele, o których mowa w ust. 1 i 2:

- 1) prowadzą wspólnie z innymi nauczycielami zajęcia edukacyjne oraz wspólnie z innymi nauczycielami i specjalistami realizują zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie;
- 2) prowadzą wspólnie z innymi nauczycielami i specjalistami pracę wychowawczą z uczniami niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz zagrożonymi niedostosowaniem społecznym;
- 3) uczestniczą, w miarę potrzeb, w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez nauczycieli oraz w zintegrowanych działaniach i zajęciach, określonych w programie, realizowanych przez nauczycieli i specjalistów;
- 4) udzielają pomocy nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne oraz nauczycielom i specjalistom realizującym zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie, w doborze form i metod pracy z uczniami niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz zagrożonymi niedostosowaniem społecznym.

4. Dyrektor przedszkola lub szkoły, a w przypadku innej formy wychowania przedszkolnego – także osoba kierująca inną formą wychowania przedszkolnego, uwzględniając indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym, wyznacza zajęcia edukacyjne oraz zintegrowane działania i zajęcia, określone w programie, realizowane wspólnie z innymi nauczycielami przez nauczycieli, o których mowa w ust. 1 i 2, lub w których nauczyciele ci uczestniczą.

§ 9. Uczniowie z chorobami przewlekłymi, z zaburzeniami psychicznymi, z zaburzeniami zachowania i zagrożeni uzależnieniem, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy przed dniem 1 września 2011 r. rozpoczęli naukę w szkole integracyjnej, oddziale integracyjnym w szkole ogólnodostępnej, szkole specjalnej lub oddziale specjalnym w szkole ogólnodostępnej, mogą kontynuować naukę w takiej szkole lub oddziale do ukończenia szkoły danego typu.

§ 10. Indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne opracowane dla uczniów na podstawie dotychczasowych przepisów należy dostosować do wymogów określonych w niniejszym rozporządzeniu w terminie do dnia 30 września 2015 r.

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2015 r.³⁾

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

-
- ³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz. U. z 2014 r. poz. 392) oraz rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 414), które utraciły moc z dniem 31 sierpnia 2015 r. na podstawie art. 40 pkt 3 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 357).

DEPARTAMENT
ZWIĘKSZANIA SZANS EDUKACYJNYCH

M. Tutka
Monika Tutka
ZASTĘPCA DYREKTORA

8.04.2015 r.

[Signature]
DYREKTOR
DEPARTAMENTU PEŁNOSPRAWNOŚCI

08.04.2015 r.

[Signature]
DEPARTAMENTU PEŁNOSPRAWNOŚCI

08.04.2015 r.

[Signature]

09.04.2015 r.

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 71b ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o systemie oświaty”, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 51 lit. d ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 357), zwanej dalej „ustawą nowelizującą”.

Ww. przepis nakłada na ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania obowiązek wydania rozporządzenia określającego warunki organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, w innych formach wychowania przedszkolnego, przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, przedszkolach i szkołach lub oddziałach integracyjnych, przedszkolach i szkołach lub oddziałach specjalnych oraz w ośrodkach, o których mowa w art. 2 pkt 5 ustawy o systemie oświaty, uwzględniając szczególne potrzeby psychofizyczne i edukacyjne tych dzieci, rodzaje niepełnosprawności wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy, szczegółowy zakres indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego oraz tryb jego opracowywania, a także zatrudnienie specjalistów do realizacji potrzeb ww. dzieci i młodzieży.

Projektowane rozporządzenie zastąpi dwa obecnie obowiązujące rozporządzenia:

- 1) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz. U. z 2014 r. poz. 392);
- 2) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 414).

Projekt rozporządzenia co do zasady przewiduje w zakresie kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym analogiczne rozwiązania jak przyjęte w obecnie obowiązujących ww. rozporządzeniach.

W stosunku do obecnie obowiązujących przepisów, w projekcie proponuje się zmiany będące konsekwencją zmian wprowadzonych ustawą nowelizującą, zmiany uwzględniające niektóre postulaty rodziców dzieci niepełnosprawnych, nauczycieli, dyrektorów szkół, przedstawicieli organów sprawujących nadzór pedagogiczny i organizacji pozarządowych oraz zmiany o charakterze doprecyzującym i porządkującym.

W projekcie rozporządzenia wprowadza się zmiany:

1) określenie „upośledzenie umysłowe” zastąpiono określeniem „niepełnosprawność intelektualna” (§ 1 pkt 1 projektu)

W projekcie rozporządzenia zamiast określenia „upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym” użyto mniej stygmatyzującego określenia „niepełnosprawność intelektualna w stopniu odpowiednio lekkim, umiarkowanym lub znacznym”, zgodnie z intencją zmiany wprowadzanej w art. 1 pkt 2 lit. c ustawy nowelizującej, polegającej na dodaniu w art. 3 ustawy o systemie oświaty nowego pkt 18b. Zgodnie z powyższym przepisem, ilekroć w przepisach ustawy o systemie oświaty jest mowa o upośledzeniu umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym należy przez to rozumieć niepełnosprawność intelektualną w stopniu odpowiednio lekkim, umiarkowanym lub znacznym.

2) kształcenie, wychowanie i opieka w innych formach wychowania przedszkolnego (§ 2 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, § 5 ust. 1 i 4, § 6 ust. 2 pkt 1 i 5, ust. 5 pkt 1, ust. 6 i ust. 8 pkt 1 oraz § 8 ust. 2 i 4 projektu)

W § 2 ust. 1 projektu rozporządzenia wskazano katalog jednostek systemu oświaty, w których jest organizowane kształcenie specjalne. W porównaniu z przepisami obecnie obowiązujących rozporządzeń z dnia 17 listopada 2010 r. katalog ten został uzupełniony o inne formy wychowania przedszkolnego, co jest konsekwencją zmiany art. 71b ust. 1 ustawy o systemie oświaty, wprowadzonej ustawą z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 7).

O rozwiązaniach dotyczące organizowania kształcenia specjalnego dzieci niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w innych formach wychowania przedszkolnego uzupełniono także przepisy § 2 ust. 2, § 5 ust. 1 i 4, § 6 ust. 2 pkt 1 i 5, ust. 5 pkt 1, ust. 6 i ust. 8 pkt 1 oraz § 8 ust. 2 i 4.

3) kształcenie specjalne oraz zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze w ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych (§ 2 ust. 5 projektu)

W § 2 ust. 5 projektu rozporządzenia uregulowano sytuację uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację odpowiednio obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, o których mowa w art. 2 pkt 5 ustawy o systemie oświaty.

Sytuacja uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do ww. ośrodków została zróżnicowana w zależności od rodzaju niepełnosprawności tych uczniów. W przypadku uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim zachowano dotychczasową regulację stanowiącą, że dla tej grupy dzieci i młodzieży w ww. ośrodkach organizuje się zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w

stopniu głębokim (Dz. U. poz. 529), wydanym na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375). Udział dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych uznaje się za spełnianie obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki (art. 16 ust. 7 ustawy o systemie oświaty), dlatego też dla tej grupy dzieci i młodzieży nie organizuje się kształcenia specjalnego, o którym mowa w projektowanym rozporządzeniu. Oprócz zajęć rewalidacyjno-wychowawczych ww. ośrodki zapewniają uczniom z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim zajęcia terapeutyczne i usprawniające ruchowo, zajęcia rekreacyjne oraz zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej (§ 37 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach – Dz. U. Nr 109, poz. 631).

Natomiast w przypadku uczniów z niepełnosprawnością intelektualną z niepełnosprawnościami sprzężonymi (jeżeli jedną z niepełnosprawności nie jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu głębokim) ww. ośrodki organizują kształcenie specjalne na warunkach określonych w projektowanym rozporządzeniu, o czym stanowi § 2 ust. 5 pkt 1 projektu. Uczniowie ci bowiem realizują obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązek szkolny i obowiązek nauki na podstawie przepisów art. 16 ust. 8 ustawy o systemie oświaty, zgodnie z którym, na wniosek rodziców, dyrektor przedszkola, szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej, do której dziecko zostało przyjęte, może zezwolić, w drodze decyzji, na spełnianie przez dziecko odpowiednio obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego poza przedszkolem, oddziałem przedszkolnym lub inną formą wychowania przedszkolnego i obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki poza szkołą.

4) kształcenie, wychowanie i opieka dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (§ 3 ust. 1 i 2 projektu)

W projektowanym rozporządzeniu określono katalog jednostek systemu oświaty, w których organizuje się kształcenie, wychowanie i opiekę dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym. W § 3 ust. 1 projektu rozporządzenia wskazano, że kształcenie, wychowanie i opiekę dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie organizuje się w: szkołach ogólnodostępnych, szkołach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi, szkołach integracyjnych, szkołach ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi, szkołach specjalnych oraz młodzieżowych ośrodkach wychowawczych. Natomiast w § 3 ust. 2 projektu rozporządzenia wskazano jednostki systemu oświaty, w których organizuje się kształcenie, wychowanie i opiekę dla dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem społecznym. Są to: szkoły ogólnodostępne, szkoły ogólnodostępne z oddziałami integracyjnymi, szkoły integracyjne, szkoły ogólnodostępne z oddziałami specjalnymi, szkoły specjalne oraz ośrodki młodzieżowe ośrodki socjoterapii i specjalne ośrodki wychowawcze.

Z powyższego wynika, że kształcenie dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym organizuje się we wszystkich typach szkół oraz w ściśle określonych ośrodkach, tj.:

- 1) w przypadku dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie - w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, które zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach są prowadzone dla tej grupy dzieci i młodzieży. Do ww. ośrodków kierowane są wyłącznie dzieci i młodzież niedostosowani społecznie zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym (Dz. U. z 2011 r. Nr 296, poz. 1755), wydanym na podstawie art. 81 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382), w sytuacji kiedy sąd rodzinny orzeknie wobec nieletniego o umieszczeniu w młodzieżowym ośrodku wychowawczym;
- 2) w przypadku dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem społecznym - w młodzieżowych ośrodkach socjoterapii oraz w specjalnych ośrodkach wychowawczych. Zgodnie ze wskazanym powyżej rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 maja 2011 r., młodzieżowe ośrodki socjoterapii są prowadzone dla dzieci i młodzieży, które z powodu zaburzeń rozwojowych, trudności w uczeniu się i zaburzeń w funkcjonowaniu społecznym są zagrożone niedostosowaniem społecznym i wymagają stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy, wychowania i socjoterapii, natomiast specjalne ośrodki wychowawcze są prowadzone dla dzieci i młodzieży, które wymagają stosowania specjalnych oddziaływań wychowawczych, pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz zajęć rewalidacyjnych ze względu na występujące niepełnosprawności lub zagrożenie niedostosowaniem społecznym.

5) możliwość zmniejszenia liczby dzieci w oddziałach integracyjnych lub specjalnych (§ 5 ust. 3 projektu)

W § 5 ust. 3 proponuje się wprowadzić przepis umożliwiający, za zgodą organu prowadzącego, zmniejszenie liczby dzieci w oddziale integracyjnym lub specjalnym przedszkola lub liczbę uczniów w oddziale integracyjnym lub specjalnym szkoły w stosunku do liczby określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624, z późn. zm.).

Projektowane rozwiązanie ma umożliwić bardziej elastyczne podejście do liczby uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności, będących uczniami ww. oddziałów przedszkoli i szkół, np. może się zdarzyć, że w danym oddziale integracyjnym w ciągu roku szkolnego liczba uczniów z niepełnosprawnościami obniży się i będzie niższa niż minimalna liczba

wskazana w przepisach ww. rozporządzenia. W takiej sytuacji organ prowadzący będzie mógł wyrazić zgodę na dalsze funkcjonowanie danego oddziału integracyjnego ze zmniejszoną liczbą uczniów. Ponadto, zmniejszenie liczby uczniów z niepełnosprawnościami w oddziale może być podyktowane koniecznością zorganizowania pracy w sposób lepiej odpowiadający indywidualnym potrzebom i możliwościom tych uczniów, z uwzględnieniem specyfiki ich niepełnosprawności i związanych z tym trudności w funkcjonowaniu w grupach bardziej licznych. W przypadku szkół (oddziałów) integracyjnych ma to również związek z koniecznością zapewnienia wszystkim uczniom – niepełnosprawnym i pełnosprawnym – odpowiednio zorganizowanego procesu dydaktyczno-wychowawczego i opiekuńczego oraz zapewnienia im bezpieczeństwa.

Powyższe rozwiązanie nie spowoduje skutków finansowych dla jednostek samorządu terytorialnego, w każdym przypadku wymagana jest bowiem zgoda organu prowadzącego.

6) liczba dzieci w grupie w innej formie wychowania przedszkolnego (§ 5 ust. 4 projektu)

W § 5 ust. 4 projektu wskazano, że liczbę dzieci w grupie zorganizowanej w innej formie wychowania przedszkolnego określają przepisy wydane na podstawie art. 14a ust. 7 ustawy o systemie oświaty, tj. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2010 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. Nr 161, poz. 1080, z późn. zm.). Liczba ta wynosi od 3 do 25 dzieci.

7) dostosowanie programu wychowania przedszkolnego (§ 6 ust. 2 pkt 1 projektu)

W § 6 projektu rozporządzenia, w stosunku do obecnych regulacji, wprowadzono nowy przepis w ust. 2 w pkt 1, w którym wskazano, że indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny opracowywany w przedszkolu lub innej formie wychowania przedszkolnego określa zakres i sposób dostosowania programu wychowania przedszkolnego do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia. Jest to spójne z brzmieniem art. 71b ust. 1b ustawy o systemie oświaty, w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą, wskazującym na obowiązek dostosowania dla ucznia objętego kształceniem specjalnym programu wychowania przedszkolnego w oparciu o indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, uwzględniający zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego wydanym przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym w publicznej poradni specjalistycznej.

8) zajęcia rewalidacyjne (§ 7 projektu)

W § 7 wprowadzono regulację określającą jakie zajęcia rewalidacyjne powinny być uwzględnione w indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych opracowywanych dla uczniów niewidomych, niesłyszących, z afazją lub z autyzmem. W przypadku uczniów

niewidomych są to w szczególności: nauka orientacji przestrzennej i poruszania się, systemu Braille'a lub innych alternatywnych metod komunikacji (§ 7 pkt 1). Natomiast dla uczniów niesłyszących, z afazją lub z autyzmem organizuje się w szczególności naukę języka migowego lub innych alternatywnych metod komunikacji (§ 7 pkt 2). W ramach zajęć rewalidacyjnych należy uwzględnić również inne rodzaje zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych jeżeli wynikają one z indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych. Przewiduje się, że realizowanie powyższych zajęć przez inne formy wychowania przedszkolnego, przedszkola i szkoły przyczyni się do poprawy efektywności pracy z uczniem niepełnosprawnym. Należy dodać, iż zajęcia rewalidacyjne stanowią szerokie spektrum zajęć usprawniających zaburzone funkcje, o charakterze terapeutycznym, wspomagającym rozwój dzieci i młodzieży z różnymi rodzajami niepełnosprawności, tj. ich rodzaj dostosowany jest do rodzaju niepełnosprawności uczniów oraz indywidualnych potrzeb konkretnego ucznia niepełnosprawnego.

Zajęcia rewalidacyjne dla uczniów z niepełnosprawnościami innymi niż wymienione w § 7 pkt 1 i 2 projektu organizuje się w zależności od indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych tych uczniów, określonych odpowiednio w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego oraz indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym np. uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym nie mający deficytów w zakresie analizatorów odpowiednio wzroku, słuchu, mowy i potrafiący komunikować się z otoczeniem, będą realizowali zajęcia rewalidacyjne o innym charakterze niż uczniowie niewidomi, niesłyszący, z afazją lub z autyzmem.

9) brak regulacji dotyczącej dostosowania warunków i form egzaminów zewnętrznych

W projekcie nie reguluje się – tak jak dotychczas - kwestii związanych z dostosowywaniem warunków i formy sprawdzianu oraz egzaminów: gimnazjalnego, maturalnego i potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym. Kwestie powyższe reguluje rozdział 3b ustawy o systemie oświaty, wprowadzony ustawą nowelizującą.

10) regulacje przejściowe (§ 10 projektu)

Przepis § 10 projektu rozporządzenia wskazuje, że indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne opracowane dla uczniów na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów, należy dostosować do wymogów określonych w § 6 projektu, w terminie do dnia 30 września 2015 r.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 września 2015 r., gdyż z tą datą wchodzi w życie upoważnienie zawarte w art. 71b ust. 7 pkt 2 ustawy o systemie oświaty, w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały Rady Ministrów nr 190 z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. poz. 979).

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Przedmiot rozporządzenia nie jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

09.04.2015

DEPARTAMENT
ZWIĘKSZANIA SZANS EDUKACYJNYCH
M. Tutka
Monika Tutka
ZASTĘPCA DYREKTORA
8. 04. 2015 r.

DEPARTAMENT
[Handwritten signature]
08.04.2015

<p>Nazwa projektu: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące: Ministerstwo Edukacji Narodowej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu: Tadeusz Sławecki - Sekretarz Stanu MEN</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu: Helena Maryjanowska – główny specjalista w Departamencie Zwiększania Szans Edukacyjnych, tel. 450, e-mail: helena.maryjanowska@men.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 8 kwietnia 2015 r.</p> <p>Źródło: delegacja zawarta w art. 71b ust. 7 pkt 2 ustawy o systemie oświaty</p> <p>Nr w wykazie prac: 103</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 71b ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o systemie oświaty”, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 51 lit. d ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 357), zwanej dalej „ustawą nowelizującą”.

Ww. przepis nakłada na ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania obowiązek wydania rozporządzenia określającego warunki organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, w innych formach wychowania przedszkolnego, przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, przedszkolach i szkołach lub oddziałach integracyjnych, przedszkolach i szkołach lub oddziałach specjalnych oraz w ośrodkach, o których mowa w art. 2 pkt 5 ustawy o systemie oświaty, uwzględniając szczególne potrzeby psychofizyczne i edukacyjne tych dzieci, rodzaje niepełnosprawności wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy, szczegółowy zakres indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego oraz tryb jego opracowywania, a także zatrudnienie specjalistów do realizacji potrzeb ww. dzieci i młodzieży. Projektowane rozporządzenie zastąpi dwa obecnie obowiązujące rozporządzenia:

- 1) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz. U. z 2014 r. poz. 392);
- 2) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 414).

Projekt rozporządzenia co do zasady przewiduje w zakresie kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym analogiczne rozwiązania jak przyjęte w obecnie obowiązujących ww. rozporządzeniach. W stosunku do obecnie obowiązujących przepisów, w projekcie proponuje się zmiany będące konsekwencją zmian wprowadzonych ustawą nowelizującą, zmiany uwzględniające niektóre postulaty rodziców dzieci niepełnosprawnych, nauczycieli, dyrektorów szkół, przedstawicieli organów sprawujących nadzór pedagogiczny i organizacji pozarządowych oraz zmiany o charakterze doprecyzującym i porządkującym.

Projektowane zmiany polegają na:

- zastąpieniu określenia „upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym” określeniem mniej stygmatyzującym „niepełnosprawność intelektualna w stopniu odpowiednio lekkim, umiarkowanym lub znacznym”, zgodnie z intencją zmiany wprowadzanej w art. 1 pkt 2 lit. c ustawy nowelizującej,
- określeniu organizacji kształcenia w innych formach wychowania przedszkolnego,
- dookreśleniu, że organizowanie kształcenia, wychowania i opieki w ośrodkach umożliwiających dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży

z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację odpowiednio obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, może mieć miejsce wyłącznie dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną z niepełnosprawnościami sprzężonymi,

- określeniu jednostek systemu oświaty, w których prowadzone jest kształcenie dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- wprowadzeniu przepisu umożliwiającego, za zgodą organu prowadzącego, zmniejszenie liczby dzieci w oddziale integracyjnym lub specjalnym przedszkola lub liczbę uczniów w oddziale integracyjnym lub specjalnym szkoły w stosunku do liczby określonej obecnie w przepisach wydanych na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o systemie oświaty,
- konieczności dostosowania programów wychowania przedszkolnego do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów,
- określeniu jakie zajęcia rewalidacyjne powinny być uwzględnione w indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych opracowywanych dla uczniów niewidomych, niesłyszących, z afazją lub z autyzmem,
- nieregulowaniu w projekcie rozporządzenia kwestii związanych z dostosowywaniem warunków i formy sprawdzianu oraz egzaminów: gimnazjalnego, maturalnego i potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, które zawarte zostały w rozdziale 3b ustawy o systemie oświaty, wprowadzonym ustawą nowelizującą.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji i oczekiwany efekt

Projektowane rozwiązania wynikają z potrzeby zmiany przepisów w związku ze zmianami w ustawie o systemie oświaty, wprowadzonymi ustawą nowelizującą. Projekt rozporządzenia określa organizację kształcenia specjalnego również w innych formach wychowania przedszkolnego.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Organizacja kształcenia dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnych, jest zróżnicowana w poszczególnych krajach europejskich. W zróżnicowany sposób określane są także specjalne potrzeby edukacyjne, zawsze jednak wśród nich wyróżnia się niepełnosprawność. Kraje, które podpisały lub ratyfikowały Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzoną w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. zobowiązane są do zapewnienia włączającego systemu kształcenia na każdym poziomie edukacji. W niektórych krajach jest to wyłączna lub dominująca forma kształcenia, jak np. we Włoszech lub Norwegii. Część krajów, jak np. Wielka Brytania, Czechy i Polska, zapewnia możliwość organizacji kształcenia uczniów niepełnosprawnych także w szkołach specjalnych.

Kształcenie uczniów niepełnosprawnych jest indywidualizowane. We Francji rozpoznania potrzeb dziecka dokonuje Komisja Praw i Autonomii Osób Niepełnosprawnych, która podejmuje decyzję o sposobie i zakresie udzielenia pomocy medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej i prawnej, wydaje *indywidualny projekt nauczania* (le projet personnalisé de scolarisation -PPS) oraz wyznacza placówkę odpowiednią do potrzeb dzieci, młodzieży lub dorosłej osoby niepełnosprawnej. Zasadą jest nauka w szkole ogólnodostępnej, jednak niektóre dzieci zostają zakwalifikowane do nauki w instytutach medyczno-edukacyjnych (IME), które są placówkami edukacji specjalnej. Kolejną formą edukacji włączającej jest *szkła edukacji specjalnej i opieki w domu* (le Service d'Education Spécialisée et de Soins à Domicile – SESSAD), której personel przemieszcza się, pracuje z dziećmi niepełnosprawnymi tam gdzie one przebywają np. w domu, w szpitalu, w szkole. Na podstawie skierowania z Departamentalnego Ośrodka Osób Niepełnosprawnych, SESSAD wspiera uczniów z niepełnosprawnością także w szkole. W szkołach publicznych podstawowych dzieci niepełnosprawne uczęszczają do *klas integracji szkolnej* (Classes d'Intégration Sociale - CLIS), a w szkołach średnich do jednostek szkolnych dla nauczania włączającego (ULIS - Unités Localisées pour l'Inclusion Scolaire) w szkole powszechnej. Grupy w klasie są małe, liczą do 12. osób. Nauczycielami w CLIS są pedagodzy specjaliści, którzy wchodzi w skład personelu pedagogicznego szkoły publicznej i wspólnie z nauczycielami różnych specjalności oraz służbami opieki realizują indywidualny projekt integracji ucznia. Niektóre dzieci, ze znaczną i głęboką niepełnosprawnością, wymagają w realizacji programu edukacyjnego indywidualnego wsparcia. Jeśli zatem nauczanie wymaga zapewnienia pomocy nauczycielowi przez inną osobę, rolę tę pełnią *pomocnicy integracji szkolnej* (auxiliaires d'intégration scolaire). Ich finansowanie zapewnia państwo w ramach różnych programów m.in. programu praca dla młodych, utworzonego na podstawie ustawy z dnia 16 października 1997 r. o działaniach na rzecz rozwoju zatrudniania młodzieży (w ramach walki z bezrobociem). Najczęściej rolę pomocnika integracji szkolnej pełnią jednak studenci będący w trakcie nauki, mający możliwość zdobycia praktyki w tej specjalizacji.

System edukacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami Wielkiej Brytanii oparty jest na dużej autonomii Anglii, Szkocji, Walii i Północnej Irlandii dając ich rządów swobodę w dostosowywaniu go do lokalnych potrzeb i możliwości.

W Wielkiej Brytanii nauka w szkołach podstawowych i średnich jest bezpłatna. Krajowy program nauczania jest wspólny prawie dla wszystkich szkół na tym poziomie. Rodzice mają możliwość wyboru szkoły, do której będą uczęszczać ich dzieci, oczekuje się jednak, że w przypadkach głębszych zaburzeń, rodzice otrzymają sugestie od specjalistów dotyczące wyboru odpowiedniej szkoły dla ich dzieci. W systemie funkcjonują szkoły specjalne, do których uczęszcza około 40%

dzieci z potwierdzonym formalnie statusem posiadania specjalnych potrzeb edukacyjnych (Special Educational Needs – SEN). Szkoły te przeznaczone są dla dzieci z niepełnosprawnościami, z problemami w nauce, zdrowotnymi i emocjonalnymi. Pozostałe 60% uczniów z SEN uczęszcza do szkół „powszechnych” i w nich otrzymuje odpowiednie wsparcie w postaci programów, narzędzi i czasowych ocen prowadzących do optymalizacji indywidualnego programu. Program SEN określa pomoc dla uczniów oraz ich rodziców. Po zakończeniu obowiązkowej nauki w wieku 16 lat uczeń otrzymuje dokument nazywany *planem przejścia* (Transition Plan), określający możliwości dalszej nauki bądź szkoleń, lub przygotowania do dorosłego życia.

Republika Federalna Niemiec jest państwem federacyjnym złożonym z 16 krajów związkowych (landów), które mają kompetencje do kształtowania systemu edukacji na swoim terenie. Dzieci z niepełnosprawnościami podlegają obowiązkowi nauki, na tych samych zasadach jak ich pełnosprawni koledzy. Osoby u których wcześniej wykryto dysfunkcje kierowane są do przedszkoli specjalnych (Schulkindergarten), do zadań których należy m.in. prowadzenie wczesnej interwencji czyli podjęcie działań zmierzających do prawidłowego rozwoju dziecka. W niektórych landach dla dzieci z dysfunkcjami, które osiągnęły wiek 5 lat stworzono specjalne oddziały przedszkolne (Vorklassen), których celem jest nauka przez zabawę i przygotowanie dzieci do nauki w szkole podstawowej, a także ocena ich funkcjonowania. Następnym etapem jest skierowanie dziecka do szkoły podstawowej, jednak w przypadku gdy stan dziecka poddaje w wątpliwość celowość skierowania go do szkoły ogólnodostępnej lub uczęszczające tam dziecko ma spore trudności w nauce, to dokonywana jest ocena jego stanu zdrowia. Organem, który dokonuje oceny, a także podejmuje decyzje dotyczące sposobu wsparcia uczniów z niepełnosprawnościami, jest lokalna władza odpowiedzialna za szkolnictwo. W skład takiego organu wchodzi specjalista z zakresu edukacji, pedagogiki specjalnej, w razie potrzeby mogą powoływać ekspertów z innych dziedzin. Dokonana przez nich indywidualna ocena ucznia decyduje o rodzaju szkoły do której osoba powinna trafić. W niektórych landach decyzja lokalnych władz jest decyzją wiążącą, w przypadku natomiast gdy opiekun prawny osoby z niepełnosprawnością nie zgadza się z taką decyzją to może zaskarżyć ją do sądu, który to orzeczeniem ostatecznie rozstrzyga o rodzaju szkoły. W innych landach ostateczna decyzja należy do rodziców, którzy podejmują decyzję po konsultacji z nauczycielami. Istotny zwrot w szkolnictwie nastawiony na integrację nastąpił po ratyfikacji ww. Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Przyczyniło się to do aktywnej współpracy pomiędzy szkołami specjalnymi, a szkołami ogólnodostępnymi.

W Finlandii jednym z elementów polityki oświatowej jest edukacja dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Funkcjonuje tu system wczesnego wykrywania potrzeb edukacyjnych dzieci – oceny takiej dokonuje się w wieku 5 lat, a w niektórych przypadkach wcześniej. Ocena przeprowadzana jest przez pedagogów i pracowników samorządowych na podstawie przeprowadzanych testów i wywiadu z rodzicami bądź opiekunami. W jej efekcie określane są specjalne potrzeby edukacyjne dziecka, co skutkuje podjęciem działań na rzecz wyrównania dysfunkcji rozwojowych. Działania skierowane na wspierającą edukację mają na celu objęcie nimi dzieci z problemami w uczeniu się, problemami emocjonalnymi, ale również socjalnymi. Uczeń, który ma specjalne potrzeby edukacyjne, jeżeli nie jest w stanie realizować ogólnego programu, jest na pewien czas umieszczany w grupie wyrównawczej co daje możliwość lepszego rozwoju w obrębie indywidualizowanego programu. Indywidualizowane programy są tworzone przez grono pedagogiczne wspólnie z rodzicami bądź opiekunami. Takie programy są weryfikowane i modyfikowane w zależności od postępów, czy potrzeb ucznia. W szczególnych przypadkach uczeń pracuje indywidualnie z nauczycielem, który realizuje z nim program indywidualnie. Po wyrównaniu braków uczeń wraca do klasy ogólnej (źródło: Monika Zima-Parjaszewska, „Analiza sytuacji osób z niepełnosprawnościami w Polsce na tle wybranych krajów Unii Europejskiej”, Instytut Badań Edukacyjnych”).

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Liczba punktów przedszkolnych	1 975	na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej z dnia 30 września 2014 r.	Dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, które w danym roku szkolnym będą uczęszczać do innych form wychowania przedszkolnego.
Liczba zespołów wychowania przedszkolnego	98	na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej z dnia 30 września 2014 r.	Dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, które w danym roku szkolnym będą uczęszczać do punktów przedszkolnych.
Liczba dzieci niepełnosprawnych w punktach przedszkolnych	1172	na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej z dnia 30 września 2014 r.	Dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, które w danym roku szkolnym będą uczęszczać do punktów przedszkolnych.
Liczba dzieci niepełnosprawnych w zespołach	14	na podstawie danych Systemu Informacji	Dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie

wychowania przedszkolnego		Oświatowej z dnia 30 września 2014 r.	kształcenia specjalnego, które w danym roku szkolnym będą uczęszczać do zespołów wychowania przedszkolnego.
Liczba dzieci niepełnosprawnych w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych	18 864	na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej z dnia 30 września 2014 r.	Dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, które w danym roku szkolnym będą uczęszczać do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych zorganizowanych w szkołach podstawowych.
Liczba uczniów niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego uczęszczających do szkół wszystkich typów.	133915	na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej z dnia 30 września 2014 r.	Uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy w danym roku szkolnym będą uczęszczać do szkół wszystkich typów.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie uzgodniony z innymi resortami oraz przekazany do zaopiniowania przez związki zawodowe w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 167) i partnerów społecznych:

- 1) Forum Związków Zawodowych;
- 2) Niezależny Samorządowy Związek Zawodowy „Solidarność”
- 3) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 4) Chrześcijański Związek Zawodowy Solidarność im. ks. Jerzego Popiełuszki;
- 5) Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność 80”;
- 6) Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”;
- 7) Komisja Krajowa Federacji Regionów i Komisji Zakładowych „Solidarność”;
- 8) Konfederacja Stowarzyszeń Nauczycielskich;
- 9) Krajowy Sekretariat Pracowników Oświaty NSZZ „Solidarność 80”;
- 10) Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”;
- 11) Sekcja Oświaty KNSZZ „Solidarność 80”;
- 12) Wolny Związek Zawodowy „Solidarność – Oświata”;
- 13) Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80” Komisja Krajowa;
- 14) Związek Nauczycielstwa Polskiego;
- 15) Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa”;
- 16) Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”;
- 17) Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan;
- 18) Związek Rzemiosła Polskiego;
- 19) Business Center Club - Związek Pracodawców;
- 20) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 21) Alians Ewangeliczny w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 22) Polska Rada Ekumeniczna;
- 23) Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski;
- 24) Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich,
- 25) Federacja Inicjatyw Oświatowych;
- 26) Forum Rodziców przy Ministrze Edukacji Narodowej;
- 27) FUNDACJA „Edukacja dla przyszłości”;
- 28) Fundacja Instytut Nowoczesnej Edukacji;
- 29) Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji;
- 30) Fundacja SYNAPSIS;
- 31) Fundacja Rzecznik Praw Rodziców;

pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania												
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.											
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian	0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)					
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0				
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0				
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0				
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	brak										
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	brak										
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	brak										
Niemierzalne	brak											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Rozporządzenie nie spowoduje zwiększenia wydatków lub zmniejszenia dochodów jednostek sektora finansów publicznych.											
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu												
☒ nie dotyczy												
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy											
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:											
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy											
Komentarz:												
Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje zmiany obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu..												
9. Wpływ na rynek pracy												
Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie wywoła skutków dla rynku pracy.												

10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało bezpośredniego wpływu na pozostałe obszary.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Planuje się wejście w życie przepisów 1 września 2015 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Ewaluacja efektów projektu nastąpi poprzez przeprowadzenie kontroli planowych w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego przez kuratorów oświaty, na podstawie opracowanego arkusza kontroli planowej sprawdzającego zgodność organizacji kształcenia specjalnego z przepisami rozporządzenia.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		

DEPARTAMENT
ZWIĘKSZANIA SZANS EDUKACYJNYCH

M. Tutka
Monika Tutka
ZASTĘPCA DYREKTORA
8.04.2015 r.

J. Włodarczyk
08.04.2015

[Signature]
09.04.2015

